

Warszawa 11 05 2022

Prof. dr hab. Agnieszka Cieślińska - Kawecka

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

Recenzja rozprawy doktorskiej
mgr Pawła Krzywdziaka pt. „Reprodukcja śladu. Technika, technologia, twórczość”
sporządzona w związku z przewodem doktorskim
w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, wszczętym
przez Radę Wydziału Grafiki ASP w Krakowie

Promotor: Prof. dr hab. Krzysztof Tomalski

Ogólne informacje

Pan Paweł Krzywdziak ukończył studia na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, uzyskując dyplom w 2017 roku w Pracowni Miedziorytu prof. Krzysztofa Tomalskiego. Od 2015 roku pracuje na uczelni jako asystent w Pracowni Liternictwa i Typografii na Wydziale Grafiki, ASP w Krakowie. W 2017 roku rozpoczął Środowiskowe Studia Doktoranckie na macierzystej uczelni. Członek Senatu ASP w Krakowie w latach 2019/20; od 2019 koordynator programu Erasmus+ na Wydziale Grafiki; od 2020 członek Rady Wydziału Grafiki, ASP w Krakowie.

Brał udział i przewodził projektom badawczym w swojej uczelni, takich jak:

2021–2023 – „Digitalizacja krojów pisma. Projektowanie fontów na bazie historycznego materiału źródłowego”; 2020-2023 – „Reprodukcja śladu. Technika, technologia, twórczość”, kierownik projektu badawczego; 2019–2020 – „Nature is my Homeland” – międzynarodowe działania twórcze grup artystów: pedagogów, specjalistów, studentów; 2018–2020 – „Grafika transwarsztatowa. Aktualizacja materii śladu”, kierownik projektu badawczego.

Pan Paweł Krzywdziak uczestniczył także w warsztatach, sympozjach np.:

2017–2020 – „Badanie kierunków rozwoju i nauczania typografii w wybranych wyższych uczelniach artystycznych”. W 2018 organizował ogólnopolską konferencję „Dydaktyka typografii – uczyć litery / uczyć literą”, aula gmachu głównego ASP w Krakowie;

2018 organizował i prowadził spotkanie z Bruno Moguzzim, szwajcarskim projektantem, aulagmachu głównego ASP w Krakowie.

Nagrody: Podczas studiów otrzymał liczne stypendia (w latach 2020 - 2016)

Został nagrodzony w 2020 roku na konkursach; „Najpiękniejsze Książki Roku 2019” przez Polskie Towarzystwo Wydawców Książek, Warszawa oraz w Mediolanie (A’Design Award in Print and Published Media) za projekt i skład monografii naukowej: „Dydaktyka typografii. Uczyć litery / uczyć literą”, wydanej przez Wydawnictwo ASP w Krakowie;

W 2018 roku otrzymał Nagrodę za najlepszy debiut na 10 Triennale Grafiki Polskiej w Katowicach, w tym samym roku uzyskał Wyróżnienie Honorowe w międzynarodowym konkursie „Masters Printmaking 2018”, Royal Society for the Encouragement of Fine Arts, Antwerpia, Belgia; oraz w Programie Najlepszy Dyplom – Grafika 2018, nagrodę przyznaną przez Stowarzyszenie Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie; W 2017 roku otrzymał Nagrodę Główną w 25 Edycji Konkursu organizowanego przez Fundację Stypendia i Nagrody im. Tadeusza Kulisiewicza w Warszawie; W 2015 roku za wybitne działania na rzecz rozwoju i promocji kultury, Wojewoda Małopolski przyznał mu Nagrodę „Ars Quaerendi” za projekt „Radiomural” zrealizowany we współpracy z dr Aleksandrą Toborowicz.

Doktorant ma na swoim koncie wystawy indywidualne; 2020 – „Refleksje”, Fundacja Bulwary Sztuki, Mostowa Sztuka Kawa, Kraków; 2019 – „Ingerencja” wystawa indywidualna, instalacja w przestrzeni wystawienniczej Fundacji Tytano, Kraków; 2019 – „Grafika”, Pragaleria, Warszawa. Artysta organizuje także interdyscyplinarne pokazy tworząc instalacje, czy scenografię w przestrzeni miejskiej: 2021 „Sąsiedzi” praca do scenografii, Aleksander Wnuk, „Lupnik” – koncert z cyklu Polifonie 2021. Muzyka obiektów, Cricoteka, Kraków; 2020 – „jeszcze będziemy _”, instalacja typograficzna – projekcja laserowa na fasadzie katowickiego Spodka, koncepcja i projekt wspólnie z Oskarem Olszewskim, Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach,

Pan Paweł Krzywdziak brał udział w licznych wystawach oraz projektach międzynarodowych typu biennale, triennale, między innymi takich jak; 2021 Triennale Grafiki Polskiej, Muzeum Śląskie, Katowice; 2021 „transgrafia 2.0” – program główny Międzynarodowego Triennale Grafiki Kraków, Unity Centre; 2019 – Haugesund International Artistic Relief Print Festival, Norwegia; 2019 – Second International Print Biennale, Yerevan, Armenia; 2019 – „Japonia &

Polska” wystawa upamiętniająca 100. rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych, EMP Gallery, Taito City, Tokyo; 2018 – Wystawa Główna, Międzynarodowe Triennale Grafiki, Bunkier Sztuki, Kraków; 2018 – 10. Triennale Grafiki Polskiej, Muzeum Śląskie, Katowice.

Ocena pracy doktorskiej

Twórczość Pana Pawła Krzywdziaka inspirowana techniką miedziorytu, w swoim koncepcyjnym założeniu, wynika z fascynacji i podziwu dla metod opracowywania obrazu klasycznej ryciny. *„Tytułowe pojęcie reprodukcji śladu można więc rozumieć dosłownie, w kontekście powtarzalnego procesu, prowadzącego do wykonania dzieła graficznego przez artystę-rzemieślnika. Dalsza dekonstrukcja tytułu obejmuje skupienie na detalu – rozumienie śladu jako źródła ekspresji grafiki.”* Autor poprzez swoje kompozycje prowokuje dyskurs na temat miejsca i roli grafiki we współczesnym świecie, zadając pytanie: *- czy grafika wciąż jest medium kontemplacyjnym?* Pan Paweł od wielu lat poszukuje najpełniejszej metody obrazowania, jak sam pisze; „archaicznej materii reprodukcyjnej i sposobu na wykreślenie generatywnego systemu rysunkowego.” Autor skupia się na wybranych detalach tradycyjnych miedziorytów, interesuje go wynikający z opracowywania szrafunku, wyabstrahowany z kontekstu, linearny ślad pozostawiony przez rylec. Wybierając inspirację starodrukiem, świadomie odrzuca anegdotę, skupiając się na technice, jak detektyw bada wzory i struktury linii warsztatu dawnych mistrzów. Transponując liniatury szrafunku do swoich projektów, generuje z nich nowe proste formy. Zabieg interesujący plastycznie i wpisujący się w nurt metod badawczych i poszukiwań artystycznych z obszaru sztuki współczesnej. Wyabstrahowany ślad cięcia - opracowywania matrycy w jej klasycznym reprodukcyjnym wymiarze, stał się modułem i impulsem do licznych badań i transformacji w środowisko współczesnych technologii. *„Tradycyjne ślady graficzne odnalazły swoje współczesne odpowiedniki: punkt/piksel, linia/wektor, rysunek linearny/raster, rysunek walorowy / renderowanie 3D;...”* Odrzucając *„konwencję realizmu i historycznej narracji, na rzecz nowej ikonologii geometrycznie wyabstrahowanych faktur”* autor doktoratu koncentruje się na charakterze linii, modułów czy tak zwanych błędów rytowniczych, w konsekwencji *„tematem poszczególnych prac staje się metoda, którą zostały stworzone.”* Żeby zrozumieć znaczenie tych słów trzeba cofnąć się do przeszłości, wnikliwie obejrzeć grafiki dawnych mistrzów: Albrechta Dürera, Hendrika Goltziusa, Mistrza E.S. czy Martina Schongauera. Pan Paweł wykorzystując wiedzę dotyczącą aspektów warsztatu miedziorytniczego, w swoich pracach

operuje takimi zjawiskami i metodami jak; szrafunek usystematyzowany, modułowy, opracowany przez Marcantonio Raimondiego; technika różnicowania szerokości stosowanych linii Giulio Campagnoli, koncentryczne okręgi Sola Le Witta, czy Mellanowska spirala. Dodatkowym i szalenie atrakcyjnym elementem w jego pracach jest powstająca w wyniku błędu regularnych interferencji linii, tak zwana mora. Wszystkie te doświadczenia technologiczne, konstytuują jego dzieła w warstwie budowy formy, tworzenia linii czy struktur. Artysta pracuje z namysłem i bardzo metodologicznie. Przygotowuje projekty generując wzory w programach komputerowych, po czym opracowuje je na matrycy miedziorytniczej. Ważnym etapem w procesie powstawania grafik jest trening, wstępny, próbny rysunek, ćwiczenie ręki w wycinaniu linii. W taki sposób powstał cykl „*Impressions*” i „*Spheres*” teka grafik miedziorytów o wymiarach 10,5 x 7,5 cm. i 10,5 x 10,5 cm. Na tę chwilę cykl obejmuje 12 matryc i 75 różnych odbitek interpretacji kuli, zbudowanych z siatki wygenerowanych wzorów linii. W prezentacji pracy doktorskiej przedstawiona została także instalacja w przestrzeni publicznej. Praca Centrum w formie neonu LED, wykonana na zlecenie do przestrzeni eventowej, katowickiego Spodka. (*Dwa analogiczne moduły przedstawiają kulę, której powierzchnia opisana jest 40 metrami oranżowej taśmy LED. Moduły umożliwiają zestawianie ich w różnych konfiguracjach, interpretujących wewnętrzną strukturę kuli.*) Kolejny cykl prezentowanych prac w ramach doktoratu „*Temporary impressions*” to modułowa instalacja graficzna, cykl 81 fotografii dokumentujących kształty i płaszczyzny opisane liniami, inspirowane fragmentami dzieł klasycznych rytowników. Wykorzystane materiały; taśma naprawcza, siatka z włókna szklanego, statywy, oświetlenie lamp studyjnych, stanowią fizyczną metaforę podstawowych graficznych środków wyrazu: śladu, światła, cienia, kompozycji. Cykliczna dokumentacja efektów pracy (powstającej w czasie trwania pandemii) w formie instagramowych postów, sprowadziła finalnie dzieło do formatu graficznej miniatury. To także nowy język wypowiedzi, w którym łatwość generowania obrazów, niweluje dotychczas cenione walory grafiki takie jak materia czy struktura.

Podsumowując wszystkie dotychczasowe działania, nasuwa się konkluzja, że artysta zatoczył koło; w swoich pierwszych kompozycjach „*Iluminacje*” i „*Temporary impressions*”, wyabstrahował linearny aspekt ryciny. Powiększył go odkrywając urok i materię linii-szrafunku, po czym ponownie przełożył wielkoformatowe geometryczne kompozycje do formuły tradycyjnej małej grafiki tekowej, w serii miedziorytów „*Impression*” i „*Spheres*” . Zapewne to kolejny etap w twórczej koncepcji, odkrywania uroku graficznego warsztatu,

czego dowodzi wypowiedź samego autora: „Pragnę opowiedzieć przede wszystkim o samej technice graficznej, a więc abstrakcyjnej czynności ludzkiej –.....Poszukuję notacji wrażenia, które towarzyszy kontemplowaniu / tworzeniu sztuki graficznej.”

Konkluzja

Rozprawa doktorska porusza zagadnienia związane z tematem doktoratu. Wyjaśnia koncepcję pracy, naświetla tło działania artystycznego. Prezentuje inspiracje, opisując wybranych autorów i dzieła, mające wpływ na charakter twórczych poszukiwań autora.

Graficzną twórczość Pana Krzywdziaka znam i śledzę od 2017 roku, kiedy otrzymał Nagrodę Fundacji im. Tadeusza Kulisiewicza, za cykl grafik „*Iluminacje*”. Już wówczas jego prace i koncepcyjno-badawcze podejście do warsztatu graficznego zrobiły duże wrażenie na członkach Jury. Dzisiaj mogę dodać, że potencjał, który wtedy zauważyłam, wciąż jest prawdziwy i niewyczerpany.

Praca doktorska „*Reprodukcja śladu. Technika, technologia, twórczość*” przygotowana pod opieką promotora prof. Krzysztofa Tomalskiego, stanowi oryginalne dzieło, (spełnia wymogi art. 187 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dn. 20.07.2018 r.- *Rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej.*) Biorąc pod uwagę dorobek artystyczny kandydata, wysoki poziom pracy doktorskiej oraz jej wyjątkowy artystyczny i badawczy potencjał, wnioskuję o nadanie Panu mgr. Pawłowi Krzywdziakowi stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacji dzieł sztuki.

Prof. Agnieszka Cieślińska- Kawecka

